

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 785/23
4.6.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Ивана Негића, председника већа, Весне Филиповић и Олге Арсовић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., са боравком у ..., чији је пуномоћник Зоран Ђушић, адвокат из Лесковца, ул. Пана Ђукића бр.28, против туженог ББ, из ..., чији је пуномоћник Александар Томовић, адвокат из Велике Плана, ул. Момира Гајића бр.4, ради утврђења, одлучујући о жалбама туженог изајвљеним против пресуде Основног суда у Великој Плани П 290/18 од 14.05.2021. године и допунског решења истог суда П 290/18 од 13.09.2022. године након одржане и закључене јавне расправе пред другостепеним судом дана 04.06.2024. године, у присуству пуномоћника парничних странака, донео је

ПРЕСУДУ

УКИДА СЕ пресуда Основног суда у Великој Плани П 290/18 од 14.05.2021. године и допунско решење истог суда П 290/18 од 13.09.2022. године.

ОДБАЦУЈЕ СЕ тужба тужиле АА, из ... у делу којим је тражила да суд утврди да је тужилца живела у ванбрачној заједници од 08.03.1988. године до 03.03.1990. године и брачној заједници од 03.03.1990. године до 01.02.2006. године и да је парцеле ... и ... КО ..., тужени добио на поклон од свог оца.

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, тужбени захтев тужиле АА, из ..., којим је тражила да се утврди да је живећи са туженим ББ током трајања заједничког живота, прво у ванбрачној, а потом у брачној заједници, учествовала у стицању заједничке имовине изградњом спратног стамбеног објекта од тврдог материјала и потпуном опремању истог у периоду од 1989. године до 1996. године, и доградњом новог дела спратног објекта у току 2005. године и опремању истог у ..., у улици ..., саграђеног на кат.парцели ... и ... КО ..., чиме је тужилца стекла право својине на 1/2 наведених објеката што је тужени дужан да призна, те да се тужени ОБАВЕЖЕ да тужилци исплати противвредност тужилиног својинског удела од 1/2 на наведеним стамбеним објектима у износу од 3.014.907,92, динара, са законском затезном каматом почев од 10.11.2012. године, па до коначне исплате, у року од 15 дана по правноснажности пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужила АА из ... да туженом ББ из ..., на име накнаде трошкова првостепеног поступка исплати износ од 67.500,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправака пресуде, под претњом принудног извршења.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужила АА из ... да туженом ББ, из ..., на име накнаде трошкова другостепеног поступка исплати износ од 74.250,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправака пресуде, под претњом принудног извршења.

Образложење

Пресудом Основног суда у Великој Плани П 290/18 од 14.05.2021. године, ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев тужиле, те је утврђено да је тужила живећи са туженим током трајања заједничког живота у ванбрачној заједници од 08.03.1988. године, до 03.03.1990. године и у брачној заједници од 03.03.1990. године до 01.02.2006. године са туженим учествовала у стицању заједничке имовине и изградњи спратног стамбеног објекта од тврдог материјала и потпуном опремању истог у периоду од 1989. године па до 1996. године, и доградњом новог дела спратног објекта током 2005. године и опремању истог у ... у улици ..., на кат.парц. ... и ... КО ..., које парцеле се воде на име туженог које је добио на поклон од свог оца, чиме је тужила стекла право својине на 1/2 наведених објеката, што је тужени дужан признати, те је тужени обавезан да тужили исплати противвредност наведеног својинског удела од 1/2 на наведеним стамбеним објектима у износу од 3.014.907,92, динара, са законском затезном каматом почев од 10.11.2012. године па до коначне исплате. Ставом другим изреке тужени је обавезан да тужили на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 996.250,00 динара, у року од 15 дана по правноснажности пресуде, са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде па до коначне исплате.

Допунским решењем истог суда П 290/18 од 13.09.2022. године тужени је обавезан да тужили на име трошкова парничног поступка исплати износ од 106.500,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности решења па до исплате.

Против наведене пресуде тужени је благовремено изјавио жалбу из свих законских разлога, док је на наведено решење изјавио жалбу, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Испитујући правилност и законитост ожалбених одлука у смилу одредби члана 386 ЗПП ("Службени гласник РС", број 72/2011 са каснијим изменама и допунама) и у вези члана 402 истог Закона, након одржане расправе пред другостепеним судом у смислу одредбе члана 383 став 4 ЗПП, Апелациони суд је нашао да су жалбе туженог основане.

По налажењу Апелационог суда у Београду, а како се то правилно указује жалбом туженог изјављеном против наведене пресуде, пред првостепеним судом

учињена је битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП, имајући у виду да пресуда има недостатка због којих се не може испитати, с обзиром да пресуда не садржи утврђено чињенично стање битно за одлучивање у конкретној правној ствари, те нема разлога о битним чињеницама, док су дати разлози нејасни, због чега се правилност одлуке није могла ни испитати, те је првостепена пресуда морала бити укинута. Имајући у виду да је ожалбеним допунским решењем П 290/18 од 13.09.2022. године, одлучено о трошковима парничног поступка, а која одлука зависи од одлуке о главној ствари, те да је одлука о главној ствари укинута, то је укинута и наведено допунско решење. Имајући у виду наведено то је применом члана 387 став 1 тачка 6 ЗПП одлучено као у ставу првом изреке.

Имајући у виду забрану о поновном укидању прописану чланом 387 став 3 ЗПП, то је у смислу члана 383 став 4 истог Закона пред другостепеним судом отворена главна расправа, на којој је овај суд поново извео доказе приложене у списима предмета, прочитао исказе парничних странака и сведока, те основног и допунских налаза и мишљења судског вештака Љиљане Ђорђевић Живановић, поново ценио изведене доказе и исказе парничних странака и сведока и утврдио чињенично стање на које је потом применио материјално право и одлучио као у изреци.

Оценом поново изведених доказа на расправи пред другостепеним судом, у смислу члана 8 ЗПП-а, утврђено је да су се парничне странке вериле 08.03.1988. године, да је након тога тужиља наставила да живи у породичној кући у ..., док је тужени био на раду ..., са повременим доласцима. Одлазио је на рад по три односно девет месеци као сезонски радник. Тужени је и пре веридбе са тужиљом радио у .... Приликом боравка у ... тужени је живео у соби у кући родитеља, са којима су живела и његова два брата са својим породицама. У том периоду када је ББ долазио из ..., живели су заједно у соби у којој је живео ББ у родитељској кући, а након његовог одласка тужиља се поново враћала у породичну кућу у ... Тужиља је у другом стању остала у јулу 1989. године, те је у месецу октобру те године прешла да живи у собу туженог у којој је он живео у родитељској кући када је боравио у ... Брак су закључили 1990. године, а исти је разведен 2011. године. Заједница живота парничних странака престала је у фебруару 2006. године. Имају двоје заједничке деце и то кћерку рођену 1990. године и сина рођеног 1991. године. Тужиља је радила у "...", а од 1989. године је била на породилском, а потом и на трудничком боловању, те како је разлика између рођена кћерке и сина била мала иста се више није фактички вратила на рад у "...", јер је користила трудничко односно породилско боловање. Тужени је радио грађевинске послове у ... и имао је око 4.000 швајцарских франака плату. У том периоду је његова зарада у ... била већа од њене плате у "...". Тужиља је први пут отишла у ... код туженог 1990.године, када је њена кћерка имала 3 месеца, а за стално су се преселили у ... 1994.године, када је почела да ради. У почетку је радила у фабрици, а касније на каси у продавници. Зарада јој је била у почетку око 2.000 швајцарских франака, а касније око 3.300 швајцарских франака. Парцеле на којима је подигнута спорна кућа, туженом поклонио његов отац. Изградња предметне непокретности започета је у пролеће 1989. године, а под кров у грубим радовима је стављена крајем исте године. У децембру су у новоизграђеној кући, оспособили једну дневну собу и кухињу, за живот, у коју се тужиља уселила са мужем. Кућа је у потпуности завршена 1996. године. Тужени је зарађени новац у ... слао преко различитих људи, или је доносио када дође и тако су

исплаћивани мајстори у више рата. У том периоду деца нису била рођена, а приходе које је тужила остваривала користила је за свакодневни живот, односно за сопствене потребе, купила је дарове за кров, а остатак је улагала за ситнице приликом градње, те нешто више средстава није улагала у израдњу куће. Док су живели у ... спорна кућа је довршавана у фазама, када су долазили у ... Дограђени део је започет 2005. године, а у тренутку престанка заједнице живота, парничних странака, исти није био малтерисан ни споља ни изнутра, била је постављена струја, уведена вода, урађена канализација и постављен кров. Тржишна вредност спроне куће и њеног дограђеног дела на дан вештачења 10.11.2020. године износи 6.029.815,83 динара.

Одлучујући о основаности тужбеног захтева тужиле за утврђење сусвојинског удела на спорним непокретностима у висини од 1/2 идеалног дела, а по основу стицања у ванбрачној и брачној заједници, првостепени суд је закључио да иста непокретност представља непокретност стечену у браку односно заједничку имовину парничних странака, те полазећи од законске претпоставке да су удели супружника у стицању заједничке имовине једнаки прописане одредбом члана 182 став 2 Породичног закона, првостепени суд је даље применом члана 170 наведеног закона, претходно утврђујући да је тужила власник 1/2 иделаних делова спорних непокретности, туженог обавезао да тужили исплати износ од 3.014.907,92 динара, који представља половину тржишне вредности спорних непокретности, као противвредност њеног својинског удела у истим.

Међутим, како је првостепена пресуда морала бити укинута из наведених разлога, то је другостепени суд одлучивао о делу постављеног тужбеног захтева, те је нашао да исти није основан, док је у преосталом делу захтева, тужба одбачена.

Наиме, тужила тужбени захтев за утврђење 1/2 идеалног удела на спорној кући са дограђеним делом, те исплату тржишне противвредности тог удела, заснива на чињеничним наводима, да је спорна непокретност стечена у току трајања ванбрачне и брачне заједнице парничних странака односно да представља њихову заједничку имовину.

Одредбом члана 160 став 1 Породичног закона прописано је да имовина коју је супружник стекао пре склапања брака представља његову посебну имовину. Одредбом члана 170 истог закона, прописано је да ако је током трајања заједничког живота у браку дошло до незнатног увећања вредности посебне имовине једног супружника, други супружник има право на потраживање у новцу, сразмерно свом доприносу, а ставом 2 да ако је током трајања заједничког живота у браку дошло до знатног увећања вредности посебне имовине једног супружника, други супружник има право на удео у тој имовини сразмерно свом доприносу. Одредбом члана 171 став 1 истог закона, прописано је да имовина коју су супружници стекли радом у току трајања заједнице живота у браку, представља њихову заједничку имовину. Одредбом члана 177 истог закона прописано је да се деобом заједничке имовине сматра утврђење сувласничког односно суповерилачког удела сваког супружника у заједничкој имовини. Одредбом члана 180 став 2 истог закона прописано је да се претпоставља да су удели супружника у заједничкој имовини једнаки, а ставом 3 да већи удео једног супружника у стицању заједничке имовине зависи од његових остварених прихода, вођења послова у

домаћинству, старања о деци, старања о имовини, те других околности од значаја за одржавање и увећање вредности заједничке имовине. Одредбом члана 191 истог закона прописано је да имовина коју су ванбрачни партнери стекли радом у току трајања живота у ванбрачној заједници представља њихову заједничку имовину, а ставом 2 да се на имовинске односе ванбрачних партнера сходно примењују одредбе овог закона о имовинским односима супружника.

Из чињеничног стања утврђеног пред другостепеним судом, произилази да су се парничне странке вериле у марту месецу 1988. године, али да тада нису почеле да живе заједно, будући је тужени био на раду, и пре и након тога у ..., где је остваривао зараду и боравио од три до девет месеци као сезонски радник, док је у том периоду тужила живела у својој породичној кући у... Када је тужени долазио у ... из ..., боравио је у соби коју је имао у родитељској кући, са којима су још живела и његова два брата са својим породицама, те је тужила само у периоду када је тужени боравио у ..., живела са њим у тој соби, након чега би се опет вратила у породичну кућу својих родитеља. У јулу месецу 1989. године, је сазнала да је у другом стању, те се коначно у собу туженог која се налазила у кући његових родитеља преселила у октобру месецу 1989. године, а потом и у спорни објекат крајем те године, након што је на истом стављен кров и оспособљена једна дневна соба са кухињом у коју се тужила уселила. Имајући у виду наведено, по налажењу другостепеног суда, то се у периоду пре октобра месеца 1989. године, када се тужила преселила да живи у родитељској кући туженог, не може сматрати да су парничне странке биле у ванбрачној заједници. Према томе, имајући у виду да је изградња спорне непокретности започета у пролеће 1989. године, дакле у време када није постојала ванбрачна заједница између парничних странака, те да је иста стављена под кров односно саграђена као грађевински објекат и уселина од стране тужиле у завршену дневну собу и кухињу, два месеца по заснивању ванбрачне заједнице парничних странака, то по налажењу другостепеног суда, таква ванбрачна заједница између парничних странака не може представљати правни основ за признавање сувласничког удела тужиле на спорној непокретности. Ово имајући у виду и да тужила током поступка није доказала да је између парничних странака постојала и економска заједница, с обзиром да је у свом исказу навела да је приходе које је остваривала у периоду пре заједничког живота у кући родитеља туженог, а у ком периоду је спорна непокретност већим делом изграђена, користила за своје свакодневне потребе, с обзиром да тада деца још нису била рођена, а да је остатак улагала у ситнице приликом градње, да је купила дарове за кров, да је обилазила радове, те да нешто више није улагала. Са друге стране, како је тужени такође и раније радио у ... где је остваривао приходе, да је имао већа примања од тужиле, да му је отац поклонио парцеле на којима је саграђена спорна непокретност, да је тужила током друге половине 1989. године, када је грађен спорни објекат, била на трудничком боловању, да су мајстори исплаћивани од новца који је слао тужени из ..., те имајући у виду и наведени исказ тужиле да је улагала у ситнице приликом градње спорне непокретности, то по налажењу другостепеног суда, спорни објекат не представља заједничку имовину парничних странака већ посебну имовину туженог. Чињеница да су касније током брачне заједнице, предузимани радови на завршетку спорне непокретности све до 1996. године, када је иста у потпуности завршена, није била од утицаја на другачији закључак другостепеног суда, будући да представљају радове на увећању вредности посебне имовине туженог као супружника тужиле. Имајући у виду

да дограђени део спорне куће, представља њен саставни део, а која представља посебну имовину туженог, то се такође и дограђени део куће из наведених разлога има сматрати посебном имовином туженог.

Приликом одлучивања, Апелациони суд у Београду је имао у виду и наводе тужиље да је њен отац њима поклонио 20.000 марака за изградњу куће, али исказ тужиље у том делу није прихватио, налазећи да исти није логичан и у сагласности са другим изведеним доказима и утврђеним чињеничним стањем, а код утврђене чињенице да је спорна кућа грађена у периоду од пролећа 1989. године до 1996. године односно седам година, да поменути износ није незнатан, те да би свакако допринео да изградња куће буде раније завршена, при чему тужиља у свом исказу није наводила неке друге потребе у вези са изградњом куће, које су биле подмирене тим новцем, а имајући у виду и чињеницу да је и сам тужени пре заснивања брачне заједнице са туженом, радио у ... где је остваривао знатну зараду, док је парцеле на којима је подигнута спорна непокретност, отац туженог поклонио туженом, те нису постојали трошкови куповине парцела.

Имајући у виду наведено, то по налажењу другостепеног суда, током поступка тужиља, на којој је сходно одредби члана 231 ЗПП, био терет доказивања чињенице, да спорна непокретност представља заједничку имовину парничних странака стечену током трајања ванбрачне односно брачне заједнице, исто није доказала, због чега је као неоснован оцењен тужбени захтев за утврђење идеалног удела од 1/2 на спорној непокретности по основу стицања у ванбрачној и брачној заједници, а тиме је неоснован и захтев за обавезивање туженог на исплату половине тржишне вредности спорне непокретности на име њеног идеалног удела.

Приликом одлучивања другостепени суд је имао у виду и да је тужиља, неспорно током брачне заједнице са туженим, оствареним приходима по основу зараде током рада у ... од 1994. године, допринела увећању вредности спорне непокретности, али исто није могло бити од утицаја на другачију одлуку суда, имајући у виду да је тужиља конкретно постављеним тужбеним захтевом тражила утврђивање идеалног удела до 1/2 на спорној непокретности по основу стицања у ванбрачној и брачној заједници, сматрајући да је иста заједничка имовина парничних странака стечена у ванбрачној и брачној заједници, те исплате утврђене тржишне противвредности њеног идеалног удела од 1/2. Међутим, како током поступка, није предложила извођење доказа на околност утврђивања увећања вредности посебне имовине туженог, у коме је учествовала тужиља и на околност висине њеног доприноса у том увећању, када би у зависности од висине увећања вредности имала право на удео у имовини туженог или право на потраживање у новцу сразмерно свом доприносу у смислу члана 170 Породичног закона, што у конкретној правној ствари није потраживано, већ је потраживан новчани износ, који представља тржишну противвредност идеалног удела од 1/2 у спорној непокретности коју је првостепени суд утврдио, а што би тужиља све могла да доказује у новој парници по новом захтеву, то наведена чињеница, да је тужиља неспорно учествовала у увећању вредности посебне имовине туженог, с обзиром да је у време трајања њихове брачне заједнице спорна непокретност завршена 1996. године, те да је уз кућу током 2005. године дограђен још један део, је без утицаја на другачију одлуку суда.

Имајући у виду наведено другостепени суд је одлучио као у ставу трећем изреке.

Одредбом члана 194 став 1 ЗПП прописано је да тужилац може у тужби да тражи да суд сам утврди постојање или непостојање неког права или правног односа, повреде права личности или истинитост или неистинитост неке исправе, а ставом 3 да се тужба за утврђење може поднети ради утврђивања постојања односно не постојања чињенице ако је то предвиђено законом или другим прописом.

Имајући у виду наведену одредбу Закона о парничном поступку, а да се постављеним тужбеним захтевом тражи између осталог и утврђење да је тужилац са туженим била у ванбрачној заједници од 8.3.1988. године до 3.3.1990. године и у брачној заједници од 3.3.1990. године до 1.2.2006. године, те да је парцеле на којима је поднигнута спорна непокретност тужени добио на поклон од свог оца, произилази да се захтевом тражи утврђење чињеница, чије се постојање, након доказног поступка утврђује чињеничним стањем на које се потом примењује материјално право и одлучује о захтеву којим се тражи утврђење неког права односно правог односа, из чега даље произилази да не постоји правни интерес тужилце за утврђењем наведених чињеница, нити је то законом прописано, те је применом члана 387 став 1 тачка 4 ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

Имајући у виду постигнути успех странака у поступку у смислу члана 153 ЗПП то туженом припада накнада трошкова првостепеног поступка а сходно захтеву који је опредељен поднеском од 22.03.2021. године, како је то тужени тражио на расправи пред другостепеним судом. Одлучујући о захтеву туженог за накнаду трошкова првостепеног поступак другостепени суд налази да му сходно члану 153, члану 154 и члану 163 ЗПП припадају трошкови опредељени у првостепеном поступку због заступања од стране пуномоћника из реда адвоката и то на име одговора на тужбу у износу од 22.500,00 динара, састав жалбе у износу од 45.000,00 динара односно укупно износ од 67.500,00 динара одмерено сходно опредељеном трошковнику туженог. Другостепени суд туженом није признао трошкове за заступање од стране пуномоћника из реда адвоката, које је опредељено тражио поднеском од 22.03.2021. године, а на име приступа на одржана и неодржана рочишта, имајући у виду да се тако постављени трошковник туженог не може сматрати опредељеним, с обзиром да је у њему наведено да се тражи накнада за заступање стручног лица – адвоката, за свако одржано и за свако одложено рочиште, без прецизног навођења броја одржаних односно неодржаних рочишта.

Како је тужени успео са жалбом у другостепеном поступку, то истом у смислу члана 150, члана 153 и члана 163 ЗПП, припада право на накнаду трошкова другостепеног поступка, које је опредељено тражио на расправи пред другостепеним судом, и то за састав жалбе у износу од 45.000,00 динара и приступа на једно одржано рочиште пред другостепеним судом у износу од 29.250,00 динара односно укупно износ од 74.250,00 динара, одмерено сходно Адвокатској тарифи и опредељеном захтеву туженог, те је одлучено као у ставу петом изреке пресуде.

Председник већа-судија
Иван Негић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић